

Републички завод за заштиту споменика културе - Београд
Institute for the Protection of Cultural Monuments of Serbia - Belgrade

Радослава Грујића 11 Radoslava Grujića 11
11118 Београд 11118 Belgrade
Србија Serbia
Тел. (011) 24 54 786 Phone +381 11 24 54 786
Факс (011) 34 41 430 Fax +381 11 34 41 430
e-mail: office@heritage.gov.rs

Датум / Date: 31.10.2019.
0305 Број / Ref. 1-1967/2019-1
в.ц/а.ц.

МЕЂУОПШТИНСКИ ЗАВОД ЗА
ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ
директор Леда Шилинг

СУБОТИЦА
Трг Слободе 1/3

Поштована,

Након што смо пре два дана добили допис бр. 853-1/50 од 25.10.2019. којим нас обавештавате да Вам се 18.03.2019. обратило Ј.П. за управљање путевима, урбанистичко планирање и становање у Суботици да издате детаљне мере заштите урбаних и физичких структура простора које се разрађују *Изменом плана детаљне регулације за део простора оивиченог улицама Максима Горког, Београдски пут, Блашка Рајића и Сенћански пут у Суботици* (у даљем тексту ПДР) и да сте за потребе давања мишљења израдили посебан Елаборат (од 04.06.2016-9 под бројем 176-2/12), а онда и издали мере техничке заштите кроз мишљење и сагласност на измене ПДР-а (од 6.08.2019. под бројем 470-2/21), те да је Скупштина Града Суботице усвојила измене предметног ПДР-а 10.10.2019. који је онда објављен истог дана у Службеном листу града Суботице бр. 28, обавештавамо Вас следеће:

1. *Улица Браће Радић*, чија лева (непарна) страна чини део целине на коју се односе измене ПДР-а, утврђена је **11.07.2019.** године одлуком Владе Републике Србије за **просторно културно-историјску целину** (у даљем тексту ПКИЦ; Сл. Гласник РС бр. 50/2019). Од тог тренутка сви објекти у *Улици Браће Радић* добили су статус **непокретног културног добра** на који се односе мере техничке заштите садржане у тексту поменуте одлуке Владе Републике Србије о утврђивању, које је иначе предложио сам Међуопштински завод као иницијатор проглашења *Улице Браће Радић* за ПКИЦ.
2. О свим наведеним делатностима Међуопштинског завода за заштиту споменика културе Суботица везаним за измену ПДР-а, Републички завод за заштиту споменика културе није имао никаква сазнања, иако је као обрађивач одлуке за проглашење ПКИЦ *Улице Браће Радић* са овим активностима требало да буде упознат, као и Министарство

културе и информисања Републике Србије које је ту процедуру спроводило. Уз то, Републичком заводу није упућен позив за јавни увид у нацрт измена ПДР-а (објављен само на web-порталу града Суботице 8.7.2019 документ број IV-05-350-77/2018.) нити од стране Секретаријата за грађевинарство Градске управе града Суботице, нити од стране Вашег завода.

3. Након што је Влада Републике Србије утврдила *Улицу Браће Радић* за ПКИЦ **11.07.2019.** (Сл. Гласник РС бр. 50/2019), Међуопштински завод био је у **обавези** да мере техничке заштите из ове одлуке (понављамо – које је иначе сам предложио) уврсти у мере за потребе измена ПДР-а за објекте на левој (непарној) страни ПКИЦ *Улица Браће Радић* који су у обухвату измена ПДР-а, јер су сви ти објекти од тренутка утврђивања уживају јасно дефинисан статус **непокретног културног добра**. Како је Међуопштински завод издао мишљење и сагласност који нису у складу са мерама техничке заштите садржаним у одлуци, а у многим аспектима и потпуно супротни – 6.8.2019., дакле готово месец дана након утврђивања *Улице Браће Радић* за ПКИЦ, јасно је да се Међуопштински завод у потпуности оглушио о одредбе, па и само постојање одлуке Владе Републике Србије о утврђивању *Улице Браће Радић* за ПКИЦ. Шта више, Међуопштински завод се у свом мишљењу и сагласности односио према *Улици Браће Радић* као да је у питању добро под претходном заштитом, иако је Скупштина града Суботице процедуру усвајања измена ПДР-а завршила тачно три месеца након доношења одлуке о утврђивању.

4. Саме мере техничке заштите Међуопштинског завода садржане у усвојеном тексту измена ПДР-а (од стр. 103. до 108. – у поглављу *мере заштите непокретних културних добара*) у суштинској су супротности са мерама које је прописала Влада Републике Србије у одлуци о утврђивању *Улице Браће Радић* за ПКИЦ, што ставља читаве измене ПДР-а чији доносилац је Скупштина Града Суботице у колизију са одлуком Владе Републике Србије. Мере прописане за измене ПДР-а за објекте без вредности проглашавају грађевине у Улици Браће Радић на бројевима 33 (кат. парц. 6668 КО Доњи Град), 43 (кат. парц. 7509 КО Доњи Град), 45 (кат. парц. 7502 КО Доњи Град), 47 (кат. парц. 7499 КО Доњи Град) и 61а (кат. парц. 8202 КО Доњи Град), а које одлука Владе Републике Србије о утврђивању *Улице Браће Радић* за ПКИЦ третира као објекте од вредности, забрањујући њихово рушење и девастацију. И не само да се поменути објекти сходно мерама техничке заштите издатим од стране Међуопштинског завода за потребе измена ПДР-а могу рушити, већ се прописује читав низ произвољних услова за изградњу нових објекта (ти услови чине 30% укупног текста Ваших мера стр. 106-107), које су у директној супротности са веома прецизним мерама за изградњу нових објекта садржаним у одлуци Владе Републике Србије о утврђивању *Улице Браће Радић* за ПКИЦ. Ово посебно забрињава обзиром да се сада два од пет објеката коме сте издатим мерама за измену ПДР-а оспорили вредност сада руши (бр. 43 кат. парц. 7509 и бр. 45 кат. парц. 7502), непуне две недеље од усвајања ПДР-а и три месеца након што је одлуком Владе Републике Србије проглашен објектом од вредности чиме је његово рушење забрањено.

5. Мере техничке заштите које је Међуопштински завод издао за измене ПДР-а се у основи не слажу са мерама из одлуке о утврђивању Владе Републике Србије и то: дозвола за градњу објеката спратности П+2+Пк (Пс), дозвола градње до висине 14,5м, етажа високих приземља до 4м и сл. (стр. 108.). То би у огромној мери утицало на губитак споменичких вредности и аутентичности објеката због којих је *Улица Браће Радић* и проглашена за непокретно културно добро. И што је најважније тај процес би био неповратан, а проузрокована штета ненадокнадива.

6. Крајње је нејасно зашто у допису који сте нам упутили помињете да сте Вашим мерама за ПДР извршили нову валоризацију па сте објекте на бројевима 21 и 23 (кат. парц. 6691 6690 КО Доњи Град) валоризовали као објекте од вредности, као су они тако и валоризовани у одлуци Владе Републике Србије о утврђивању *Улице Браће Радић* за ПКИЦ. Такође је нејасно зашто помињете мишљење вештака за објекат под бројем 43 (кат. парц. 7509 КО Доњи Град), наводећи да је објекат запуштен, угрожене конструкције, склон рушењу и слично, јер то није разлог да се њему оспорава вредност – коју несумњиво поседује, већ да се учине појачани напори заједно са власником да се тај објекат ревитализује и очува, како то и предвиђа члан 31. Закона о културним добрима (Службени гласник РС, бр. 71/94).

Након сагледавања чињеничног стања, увида у документацију, а у светлу актуелног рушења непокретних културних добара у оквиру ПКИЦ *Улица Браће Радић* на бројевима 41 до 45, које је започело 19.10.2019, Републички завод за заштиту споменика културе закључује:

1. Међуопштински завод за заштиту споменика културе Суботица, обзиром на актуелно рушење објеката на бројевима 41 до 45 (кат. парц. 7510, 7509 и 7502 КО Доњи Град) треба да предузме све мере које му је Закон о културним добрима ставио на располагање да заустави рушење непокретних културних добара у ПКИЦ *Улица Браће Радић* – обзиром да је Међуопштински завод задужен за њихово очување, као и да без одлагања обавести власника и инвеститора и наложи му повраћај објеката у првобитно стање у најкраћем року, према условима која ће прибавити од вашег Завода.

2. Међуопштински завод за заштиту споменика културе Суботица, треба да одмах и без одлагања поништи решење тј. мишљење и сагласност којима је издао мере техничке заштите за израду измене ПДР-а (бр. 470-2/21 од 6.08.2019.) јер су издате мере техничке заштите у директној супротности са Одлуком Владе Републике Србије о утврђивању *Улице Браће Радић* за ПКИЦ и да о томе одмах и без одлагања обавести доносиоца измена ПДР-а (Скупштину Града Суботице), – како би се измене ПДР-а у што краћем року ускладиле са одлуком Владе Републике Србије.

3. Републички завод ће сходно својим надлежностима о рушењу објекта у оквиру ПКИЦ *Улица Браће Радић* као и о несагласју измена ПДР-а са одлуком о утврђивању обавестити Министарство културе и информисања, као и доносиоца одлуке – Скупштину Града Суботице, која је приликом доношења измена ПДР-а – иако је била у обавези – у потпуности игнорисала чињеницу да је *Улица Браће Радић* претходно одлуком Владе Републике Србије утврђена за непокретно културно добро.

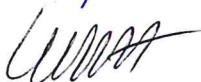
Срдачно,

обрађивачи: Владимир Цамић,

истраживач – конзерватор, саветник

Алекса Цигановић,

конзерватор, саветник

Доставити:

- Министарству културе и информисања, сектору за културно наслеђе, Влајковићева 3, Београд
- Градска управа града Суботице, Трг Слободе 1, Суботица

Прилози:

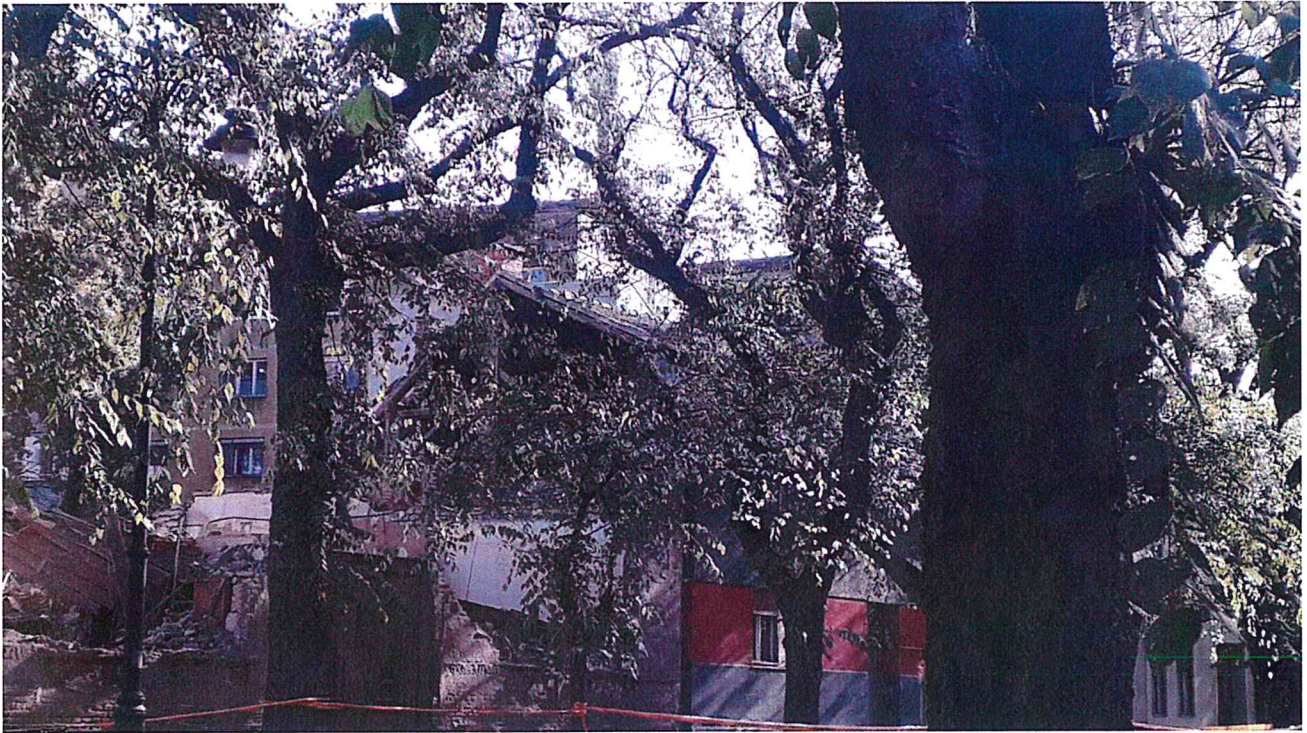
- Информација Међуопштинског завода за заштиту споменика културе Суботица
- Фотографије објеката који се руше у оквиру ПКИЦ *Улица Браће Радић* у Суботици

Објекат под бројем 41 који се руши у оквиру ПКИЦ Улица Браће Радић у Суботици (28.10.2019)

Објекат под бројем 43 који се руши у оквиру ПКИЦ Улица Браће Радић у Суботици (28.10.2019)

Објект под бројем 45 који се руши у оквиру ПКИЦ *Улица Браће Радић* у Суботици (31.10.2019)

Објекти под бројевима 41-45 који се руши у оквиру ПКИЦ *Улица Браће Радић* у Суботици (31.10.2019)